

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αθήναι, 12-10-2016

Αριθμός ατομικής γνωμοδότησεως 258/2016

Αριθμός πρωτοκόλλου ερωτήματος Γ31/Π/113/2596/2016 έγγραφο Ι.Κ.Α. - Ε.Τ.Α.Μ. / διοικήσεως / γενικής διευθύνσεως οικονομοτεχνικών υπηρεσιών / διευθύνσεως προμηθειών / τμήματος προγραμματισμού και προδιαγραφών (χάριν συντομίας: Υπηρεσίας).

Περίληψις ερωτήματος: Αν η διάταξη της παραγράφου 2, άρθρου 5 του π.δ. 237/1986, ως ισχύει μετά την αντικατάστασή της δυνάμει του άρθρου 169, παρ. 1 του ν. 4261/2014, εφαρμόζεται και επί ασφαλίσεως των ανηγμένων εις την κυριότητα του Ι.Κ.Α. - Ε.Τ.Α.Μ. αυτοκινήτων.

Ιστορικών

1. Από το έγγραφο της Υπηρεσίας προκύπτει ότι, στα πλαίσια προγραμματιζομένου – και μη εισέτι αρξαμένου - διαγωνισμού με αντικείμενο την ασφάλιση των ανηγμένων εις την κυριότητα του Ι.Κ.Α. - Ε.Τ.Α.Μ. αυτοκινήτων, οι αρμόδιοι για την επικαιροποίηση των οικείων τεχνικών προδιαγραφών εμπειρογνώμονες ώρισαν ότι η εξόφληση των ασφαλιστηρίων συμβολαίων θα γίνεται ανά έτος από της παραλαβής των από την Υπηρεσία.

2. Επειδή όμως α) οι ανωτέρω εμπειρογνώμονες ώρισαν χρόνον πληρωμής των προς ασφάλισιν των εν λόγω αυτοκινήτων καταβλητέων ασφαλιστρων διάφορον εν σχέσει προς τον οριζόμενον από την ως άνω διάταξη και β) διά της υποπεριπτώσεως 3, υποπαραγράφου Ζ.5, παραγράφου Ζ', άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 ορίζονται διαφορετικές προθεσμίες πληρωμής στις εμπορικές συναλλαγές στις οποίες ο οφειλέτης είναι δημοσία αρχή, η Υπηρεσία επροβληματίσθη περί των ως προς τον χρόνον πληρωμής των προς ασφάλισιν αυτοκινήτων του Ι.Κ.Α. - Ε.Τ.Α.Μ. καταβλητέων ασφαλιστρων εφαρμοστέων διατάξεων και απηύθυνε το ερώτημα.

Νομοθετικό πλαίσιο

3. Π.δ. 237/1986 (Α' 110) «κωδικοποίηση των διατάξεων του ν. 489/1976 (Α' 331) περί υποχρεωτικής ασφάλισης της εξ ατυχημάτων αυτοκινήτων αστικής ευθύνης», όπως συμπληρώθηκε και τροποποιήθηκε από τον ν. 1569/1985 (Α' 183) και τα π.δ. 1019/1981 (Α' 253) και 118/1985 (Α' 35). ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'. Γενικές Διατάξεις. Άρθρο 1. Κατά την έννοια του παρόντος: α) Αυτοκίνητο όχημα είναι το επί του εδάφους και όχι επί τροχιών με μηχανική δύναμη ή με ηλεκτρική ενέργεια κινούμενο όχημα, ανεξάρτητα αριθμού τροχών. Ως αυτοκίνητο θεωρείται και κάθε ρυμουλκούμενο όχημα συζευγμένο μετά του κυρίως αυτοκινήτου ή μη ως και ποδήλατο εφωδιασμένο με βοηθητικό κινητήρα. β) Ασφαλισμένος είναι το πρόσωπο του οποίου η ευθύνη καλύπτεται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος. γ) Ζημιωθέν πρόσωπο είναι το πρόσωπο το οποίο δικαιούται αποζημιώσεως ένεκα ζημίας που προξενήθηκε από αυτοκίνητο. δ) Ασφαλιστής είναι η ασφαλιστική επιχείρηση που καλύπτει τον κίνδυνο ως και τα κατά τις διατάξεις των άρθρων 16 και 25 Επικουρικό Κεφάλαιο και Γραφείο Διεθνούς Ασφάλισης. Άρθρο 2: 1. Ο κύριος ή κάτοχος αυτοκινήτου που κυκλοφορεί μέσα στην Ελλάδα επί οδού υποχρεούται να έχει καλύψει με ασφάλιση την εκ τούτου έναντι τρίτων αστική ευθύνη σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Άρθρο 5: 1. ... 2 (ως αντικατεστάθη με το άρθρο 169, παρ. 1 ν. 4261/2014, Α' 107). Η κατά το άρθρο 2 ασφαλιστική κάλυψη: Α. Αρχίζει μόνον με την καταβολή ολόκληρου του οφειλομένου ασφαλίστρου στον ασφαλιστή, πριν από την οποία απαγορεύεται η παράδοση του ασφαλιστηρίου στον ασφαλισμένο ή τον λήπτη της ασφάλισης, Β. ισχύει για όσο χρόνο ορίζεται στο ασφαλιστήριο και Γ. αποδεικνύεται, έναντι των οργάνων που είναι αρμόδια για την επιβολή των κυρώσεων της παραγράφου 4 του παρόντος, από την κατοχή του ασφαλιστηρίου, το οποίο αποστέλλει ο ασφαλιστής στον ασφαλισμένο ή τον λήπτη της ασφάλισης εντός πέντε (5) ημερών από την είσπραξη του ασφαλίστρου. Δ. Σε περίπτωση ελέγχου από όργανα, που είναι αρμόδια για την επιβολή των κυρώσεων, εντός του ανωτέρω χρονικού διαστήματος των πέντε (5) ημερολογιακών ημερών αρκεί η προσκομιδή της απόδειξης πληρωμής του απαιτούμενου ποσού ασφάλισης του οχήματος.».

4. Ν. 4152/2013 «επείγοντα μέτρα εφαρμογής των νόμων 4046/2012, 4093/2012 και 4127/2013» (Α' 107). Άρθρο πρώτο («συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων και δημοσίων αρχών - άρθρο 4 οδηγίας 2011/7»), παράγραφος

Ζ': Υποπαράγραφος Ζ.2. Οι διατάξεις του νόμου αυτού εφαρμόζονται στις πληρωμές που έχουν χαρακτήρα αμοιβής στο πλαίσιο εμπορικών συναλλαγών. ... Υποπαράγραφος Ζ.3. Κατά την έννοια του νόμου αυτού: 1) «Εμπορική συναλλαγή»: κάθε συναλλαγή μεταξύ επιχειρήσεων ή μεταξύ επιχειρήσεων και δημοσίων αρχών η οποία συνεπάγεται την παράδοση αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών έναντι αμοιβής. 2) «Δημοσία αρχή»: κάθε αναθέτουσα αρχή, ως ορίζεται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο α' του π.δ. 59/2007 ... και του άρθρου 2 παράγραφος 9 του π.δ. 60/2007(Α' 64) ... ανεξαρτήτως του αντικειμένου ή της αξίας της σύμβασης. 3) «Επιχείρηση»: κάθε οργάνωση εκτός των δημοσίων αρχών, η οποία ενεργεί στα πλαίσια ανεξάρτητης οικονομικής ή επαγγελματικής της δραστηριότητας ακόμη και αν η δραστηριότητα αυτή ασκείται από εν και μόνο πρόσωπο. Ζ.5 (συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων και δημοσίων αρχών - άρθρο 4 οδηγίας 2011/7»): 3.... Στις εμπορικές συναλλαγές στις οποίες ο οφειλέτης είναι δημοσία αρχή, η προθεσμία πληρωμής δεν υπερβαίνει κανένα από τα ακόλουθα όρια: α) τριάντα (30) ημερολογιακές ημέρες από την ημερομηνία παραλαβής από τον οφειλέτη του τιμολογίου ή άλλου ισοδυνάμου για πληρωμή εγγράφου, β) εφόσον η ημερομηνία παραλαβής του τιμολογίου ή ισοδυνάμου για πληρωμή εγγράφου δεν είναι βέβαιη, τριάντα (30) ημερολογιακές ημέρες από την ημερομηνία παραλαβής των αγαθών ή παροχής των υπηρεσιών, γ) εφόσον ο οφειλέτης παραλάβει το τιμολόγιο ή άλλο ισοδύναμο για πληρωμή έγγραφο πριν από τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, τριάντα (30) ημερολογιακές ημέρες από την ημερομηνία παραλαβής των αγαθών ή την παροχή των υπηρεσιών, δ) εφόσον προβλέπεται από τον νόμο ή την σύμβαση διαδικασία αποδοχής ή επαλήθευσης, με την οποία διαπιστώνεται η αντιστοιχία των παραλαμβανομένων αγαθών ή υπηρεσιών με τα οριζόμενα στη σύμβαση και εάν ο οφειλέτης παραλάβει το τιμολόγιο ή άλλο ισοδύναμο για πληρωμή έγγραφο ενωρίτερα από την ημερομηνία ή την ίδια ημερομηνία κατά την οποία συντελείται η αποδοχή ή η επαλήθευση, τριάντα (30) ημερολογιακές ημέρες από την ημερομηνία αυτή 6. ... Η προθεσμία πληρωμής που ορίζεται στη σύμβαση δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη από τα χρονικά όρια που προβλέπονται στην περίπτωση 3, εκτός εάν ρητά συμφωνήθηκε διαφορετικά στο κείμενο της σύμβασης και με την προϋπόθεση ότι τούτο δικαιολογείται αντικειμενικά από την ιδιαίτερη φύση ή τα χαρακτηριστικά της σύμβασης. Σε

κάθε περίπτωση η προθεσμία δεν υπερβαίνει τις εξήντα (60) ημερολογιακές ημέρες 7. Η ημερομηνία παραλαβής του τιμολογίου δεν αποτελεί αντικείμενο συμβατικής συμφωνίας μεταξύ του οφειλέτη και του δανειστή...». **Ζ.15. Η ισχύς των διατάξεων της παρούσης παραγράφου αρχίζει από 16 Μαρτίου 2013.**

5. Ν. 4412/2016 (Α' 147) «δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών / προσαρμογή στις οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ». Άρθρο 1 («αντικείμενο - πεδίο εφαρμογής»). 1. Οι διατάξεις του παρόντος αποτελούν προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις: α) της οδηγίας 2014/24/ΕΕ του ευρωπαϊκού κοινοβουλίου και του συμβουλίου της 26^{ης} Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων και την κατάργηση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ (L 94), όπως διορθώθηκε (L135/24-5-2016), β) της οδηγίας 2014/25/ΕΕ του ευρωπαϊκού κοινοβουλίου και του συμβουλίου της 26^{ης} Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με τις προμήθειες φορέων, που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών και την κατάργηση οδηγίας 2004/17/ΕΚ και γ) της οδηγίας 89/665/ΕΟΚ του συμβουλίου της 21^{ης} Ιουνίου 1989 και της 92/13/ΕΚ του συμβουλίου της 25^{ης} Φεβρουαρίου 1992, όπως τροποποιήθηκαν με την οδηγία 2007/66/ΕΚ του ευρωπαϊκού κοινοβουλίου και του συμβουλίου της 11^{ης} Δεκεμβρίου 2007 και τα άρθρα 46 και 47 της οδηγίας 2014/23/ΕΕ. 2. Ο παρών νόμος θεσπίζει κανόνες: α) για τις διαδικασίες προγραμματισμού και σύναψης δημοσίων συμβάσεων και διαγωνισμών μελετών που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του βιβλίου I (άρθρα 2 έως 221), β) για τις διαδικασίες προγραμματισμού και σύναψης συμβάσεων και διαγωνισμών μελετών που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του βιβλίου II (άρθρα 2 και 222 έως 338), γ) για τη διακυβέρνηση, οι οποίοι εφαρμόζονται σύμφωνα με το βιβλίο III (άρθρα 339 έως 344), από τις αναθέτουσες αρχές και τους αναθέτοντες φορείς και δ) για την έννομη προστασία κατά τη σύναψη συμβάσεων που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του βιβλίου IV (άρθρα 345 έως 374). Οι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται, με την επιφύλαξη των παραγράφων 3 έως 7, σε όλες τις συμβάσεις των περιπτώσεων α' και β', ανεξαρτήτως είδους και εκτιμώμενης αξίας αυτών, εκτός αν άλλως ορίζεται στις επιμέρους διατάξεις αυτού. 3. Οι διατάξεις των άρθρων 116 έως 128 εφαρμόζονται αποκλειστικά στις συμβάσεις των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 2 με εκτιμώμενη αξία

κάτω των ορίων των άρθρων 5 και 235 αντίστοιχα. 4. Οι διατάξεις των άρθρων 134 έως 181 εφαρμόζονται στην εκτέλεση συμβάσεων έργων των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 2, συμπληρωματικά προς τις διατάξεις του κεφαλαίου I του μέρους Β' του βιβλίου I (άρθρα 129 έως 133) και του μέρους Β' του βιβλίου II (άρθρα 335 έως 338). 5. ... 6. Οι διατάξεις των άρθρων 200 έως 220 εφαρμόζονται στην εκτέλεση συμβάσεων προμηθειών και γενικών υπηρεσιών των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 2, συμπληρωματικά προς τις διατάξεις του κεφαλαίου I του μέρους Β' του βιβλίου I (άρθρα 129 έως 133) και του μέρους Β' του βιβλίου II (άρθρα 335 έως 338). Άρθρο 2 («ορισμοί / άρθρο 2 και άρθρο 33 παρ. 1 εδάφιο 6 της οδηγίας 2014 /24/ΕΕ και άρθρο 2 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ»). 1. Για τους σκοπούς του παρόντος εφαρμόζονται οι ακόλουθοι ορισμοί: 1) α) ως «αναθέτουσες αρχές» νοούνται το κράτος, ..., οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου ... και οι αναθέτουσες αρχές κατά την έννοια του άρθρου 223 και β) ως «αναθέτοντες φορείς» νοούνται οι αναθέτοντες φορείς κατά την έννοια του άρθρου 224, 2) ως «κεντρικές κυβερνητικές αρχές (ΚΑΑ)», νοούνται οι αναθέτουσες αρχές που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα I του Προσαρτήματος Α' και, εφόσον έχουν επέλθει διορθώσεις ή τροποποιήσεις, οι φορείς που τις έχουν διαδεχθεί, 3) ως «μη κεντρικές κυβερνητικές αρχές» νοούνται όλες οι αναθέτουσες αρχές που δεν είναι κεντρικές κυβερνητικές αρχές, 4) ως «οργανισμοί δημοσίου δικαίου» νοούνται οι οργανισμοί που έχουν όλα τα ακόλουθα χαρακτηριστικά : α) έχουν συσταθεί για το συγκεκριμένο σκοπό της κάλυψης αναγκών γενικού συμφέροντος, που δεν έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα, β) έχουν νομική προσωπικότητα και γ) χρηματοδοτούνται, κατά το μεγαλύτερο μέρος, από τις κρατικές αρχές, τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου ή η διαχείριση των οποίων υπόκειται σε έλεγχο ασκούμενο από τους οργανισμούς αυτούς ή έχουν διοικητικό, διευθυντικό ή εποπτικό συμβούλιο του οποίου περισσότερο από το ήμισυ των μελών διορίζεται από τις κρατικές αρχές, τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή από άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου, 5) ως «δημόσιες συμβάσεις» και ως «συμβάσεις έργων, υπηρεσιών και προμηθειών» νοούνται συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας οι οποίες συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων και μίας ή ενός ή περισσότερων αναθετουσών αρχών / αναθετόντων φορέων, αντίστοιχα, και έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση

έργων, την προμήθεια αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών, 9) ως «δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών» και ως «συμβάσεις υπηρεσιών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών, πλην των αναφερομένων στην περίπτωση 6. Βιβλίο Ι («δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών / προσαρμογή στην οδηγία 2014/24/ΕΕ»). Μέρος Α' («πεδίο εφαρμογής, γενικές αρχές και κανόνες»). Τίτλος 1. Τμήμα Ι («πεδίο εφαρμογής»). Άρθρο 376 («μεταβατικές διατάξεις») - άρθρα 90 παρ. 2 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και 106 παρ. 2 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ). Οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται σε όλες τις δημόσιες συμβάσεις η έναρξη της διαδικασίας σύναψης των οποίων, σύμφωνα με τα άρθρα 61, 120 και 290 αντίστοιχα, λαμβάνει χώρα μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Άρθρο 337 (καταργούμενες διατάξεις). 1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργούνται οι διατάξεις (59) του π.δ. 118/2007 (Α'150), (60) του π.δ. 60/2007 (Α' 64).

Ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων

Επί του μη εξεταστού μέρους του ερωτήματος

6. Κατά την ρητή επιταγή του άρθρου 337, περιπτώσεως 59, του ν. 4412/2016 από της ενάρξεως ισχύος (8-8-2016) του νόμου αυτού κατηργήθησαν αι διατάξεις του π.δ. 118/2007. Επομένως από 8-8-2016 κατέστη άνευ αντικειμένου το μέρος του ερωτήματος με το οποίον η Υπηρεσία επροβληματίσθη περί της εφαρμογής του ν. 4261/2014 επί όρων α) προκηρύξεως και β) συμβάσεως αι οποίαι επρόκειτο να συνταχθούν βάσει συγκεκριμένων – και ήδη καταργηθεισών - διατάξεων του π.δ. 118/2007, η ερμηνεία των οποίων επροβλημάτισε την Υπηρεσία (μέχρι τούδε το μέρος αυτό του ερωτήματος δεν έχει επικαιροποιηθή με προβληματισμόν της Υπηρεσίας περί τού νοήματος συγκεκριμένων διατάξεων του ν. 4412/2016).

Επί του εξεταστού μέρους του ερωτήματος

7. Από τη συνδυαστική (λογική και τελολογικήν) ερμηνεία των άνωθι διατάξεων συνάγεται ότι, αφού η καταβολή ολοκλήρου του οφειλομένου στον ασφαλιστήν ασφαλίστρου διά την ασφάλισιν αυτοκινήτων αποτελεί αναγκαίαν προϋπόθεσιν της ασφαλίσεως (της οποίας η έναρξις αποτελεί ταυτόχρονον άμεσον έννομον συνέπειαν της εν λόγω καταβολής), ως προς τα δι' αυτής ρυθμιζόμενα θέματα [α) του τρόπου και β) του χρόνου

AS

ανάρξεως της ασφαλιστικής καλύψεως απάντων των εν Ελλάδι επί οδών κυκλοφορούντων αυτοκινήτων (συμπεριλαμβανομένων και των ανηγμένων εις την κυριότητα των κατά την έννοιαν της περιπτώσεως 3 της υποπαραγράφου Ζ.5 της παραγράφου Ζ' του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 δημοσίων αρχών και συνεπώς και του Ι.Κ.Α. - Ε.Τ.Α.Μ.) και γ) του χρόνου πληρωμής των προς ασφάλισιν των αυτοκινήτων αυτών καταβλητέων ασφαλίσεων] η διάταξις της περιπτώσεως Α παραγράφου 2 άρθρου 1 του ν. 4261/2014 είναι (εκτός από νεωτέρα και) ειδική και ως εκ τούτου κατισχύει πάσης άλλης και συνεπώς και των εκτεθεισών (περί του ότι ο νεώτερος κανών δικαίου κατισχύει του παλαιότερου και ο ειδικός του γενικού: Απ. Γεωργιάδης «Γενικές Αρχές του Αστικού Δικαίου» τρίτη έκδοση παράγρ. 6 αριθμ. 2 σελ. 67). Επομένως οσάκις οφείλονται ασφαλίστρα από δημοσίαν αρχήν - υπόχρεων ασφαλιστικής καλύψεως τής έναντι τρίτων αστικής ευθύνης λόγω τής επί οδών εν Ελλάδι κυκλοφορίας αυτοκινήτων ανηγμένων εις την κυριότητα ή την κατοχήν της - ο χρόνος α) πληρωμής των προς ασφάλισιν των αυτοκινήτων αυτών καταβλητέων ασφαλίσεων και β) εξοφλήσεως των ασφαλιστηρίων συμβολαίων ρυθμίζεται από την αμέσως ανωτέρω διάταξιν.

8. Εν προκειμένω το εύρος εφαρμογής της διατάξεως της παρ. 2 του άρθρου 5 του π.δ. 237/1986, ως αντικατεστάθη με το άρθρον 169 του ν. 4261/2014, καταλαμβάνει α) και τον τρόπον και τον χρόνον ενάρξεως της ασφαλιστικής καλύψεως απάντων των εν Ελλάδι επί οδών κυκλοφορούντων αυτοκινήτων τα οποία ανήκουν εις την κυριότητα των κατά την έννοιαν της περιπτώσεως 3 της υποπαραγράφου 5 της παραγράφου Ζ' του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 δημοσίων αρχών (και συνεπώς και του Ι.Κ.Α. - Ε.Τ.Α.Μ.) καθώς και β) τον χρόνον πληρωμής των προς ασφάλισιν των αυτοκινήτων αυτών καταβλητέων ασφαλίσεων.

Απάντηση

9. Βάσει των εκτεθέντων, η πληρωμή των προς ασφάλισιν των αυτοκινήτων αυτών του Ι.Κ.Α. - Ε.Τ.Α.Μ. καταβλητέων ασφαλίσεων πρέπει να πραγματοποιηθή προ της παραδόσεως του ασφαλιστηρίου στο Ι.Κ.Α. - Ε.Τ.Α.Μ. και αυτή είναι η προσήκουσα επί (του εξεταστού μέρους) του ερωτήματος απάντησις.

Ο πρόεδρος του Ν.Σ.Κ.

Αντώνης Παπαγεωργίου

